

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

De Sanctorum Festiuitatibus Annitotius - Nvnc Demvm Integre Svppleti,
Concionibus per octauam Vener. Sacramenti suo ordine intersertis

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

In Festo SS. Apostolorum Philippi & Iacobi. Non turbetur cor vestrum, &c.
Ioan. 14. 1. De Ecclesiæ maiestate. 2. De insigni Apostolorum prærogatiua
& gloria. 3. De varijs titulis, & figuratione ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56205](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56205)

IN FESTO SS. APOSTO-
LORVM PHILIPPI ET
IACOBI.

Particio.

- I. De Ecclesia maiestate.
- II. De insigni Apostolorum prerogatiua & gloria.
- III. De varijs titulis, & figuratiue duode-naria.
- IV. De turbatione illorum, & passionum in-dicis.
- V. Passionum humanarum species tres.
- VI. Turbari in homine sex dicuntur.
- VII. De particulari Apostolorum Philippi & Iacobi commendatione.
- VIII. De Pralatorum bonorum descriptione.

Non turbetur cor vestrum, neque formidet.
Ioan. 14.

FIGVRA.

Exod. 25. IN admirabili illa arca Testamenti, vel o-raculi Mosaici compaginatione, quam Exodi 25. describi legimus, inter cetera eius membra & partes illustriores, duos videre est Cherubias aureos, supernè productiles, in-gentes, alis expansis se inuicem intuentes, & ipsidem propitiatorum obumbrantes. Mox vt oculos mentemque ad vetus hoc opus, & par Cherubiorum conuerto, sic mihi occurrit, iam tum illos duorum nostrorum Apostolo-rum, Philippi & Iacobi imaginem & figuram fuisse. Quod enim duo illi olim in Mosaico oraculo fuerit, hoc hodierna die hi sunt in Ec-clesia Christi, ambo noui quidam Cherubini, ambo charitate aurei, coelesti sapientia pleni, se mutuo fraternam quadam societate respicien-tes, & prædicationis per orbem diffusæ alis, & doctrinæ virtutisque plumis Ecclesiæ propi-tiatorum velantes. Equidem hodierna die hæc singulatim deducere decreui, & duorum horum Apostolorum honorem, gloriam, me-ritorumque splendorem ac decus dicendo pro-sequi. Vt vero gratia nobis sua succurrat Om-nipotens, ad Virginem nos conuertamus,

quò eam patronam & adiutricem experia-mur, ipsam proinde cum paranympo Gabrie-le compellemus dicentes.

AVE MARIA.

Ecclesiæ Christianæ maiestatem, & datam I. diuinitus primis eius principibus, i. Aposto-lis, potestatem spiritu fatidico propheticoque eminus prætidens, hominibusque fideliter denuntians Psaltes, hoc de eadem modo locu-tus est, *Principes populorum congregati sunt cum Deo Abraham, quoniam Dijs fortes terra Psal. 46. vehementer eleuati sunt.* Litteralis vaticinij Prophetia huius sensus est, Populorum Principes cum Dauid de-sabditis, maiorum suorum Dijs relictis, qui Ecclesiæ que cum Deo Abraham, qui solus verus est maiestate, Deus, congregate erant, & Apostolorum prædicatione ad eius cultum redigendi: Si, in-quam, Principes velut Dijs quidam & numina terrestria mirificè eleuati sunt: Scùm antè per idololatriam serui & mancipia essent dæmo-num, modò per veram fidem filij Dei, Dei in-quam veri & viuents & regni illius constitu-ti sunt hæretes.

Sensum hunc aliquo modo etiam innuit versio Hebræa: in fontibus enim legitur: *Quo-niam Dijs scuta terra valde eleuati sunt.* D. Hieronymus autem *scuta terra* ponderans, aliud quid spectat, & ita ex Hebræo interpreta-tur, *Potentis siue magistratus terra.* Principes enim, cum potentes quidam dijs fiat & fortes terræ, Deorum exemp'o committas ipsis ter-ras & resp. tuezij, & manu valida aduersus vim omnem externam propugnare oportet.

Aliam insistentem viam Augustinus, alioque deflectens, de superbis & arrogantibus hæc ex-ponit, qui cum magno Deo Abraham congre-gati non sunt, Euangelijque prædicationi au-rem accommodare noluerit, sed ob fastum, arrogantiam ac superbiam à Deo reprobati sunt.

Alij verò aliter interpretantes, per Deos illos fortes terræ, quos D. Hieronymus scuta interpretatur, Iudices, Præsides, Consiliarios, aliosque mundi huius magistratus designari volunt, nec sanè præter rem. Illi namque ve-lut dijs quidam minorum gentium, in iustitiæ solium euecti, & potentia terrenæ modera-mina tenentes, absoluunt, condemnant, quasi

Versio S. Hieronymi ex Hebræo.

S. Augusti-ni exposi-tio.

Magistra-tus terræ dijs appel-lantur.

Omnes magiftratus velur dijs terrenis honore exhibent.

dij quidam, ligant & diffoluunt velur fortes; deque honore, bonis & vita vt supremi & abfoluti domini pro arbitrio difponunt. In quantum verò innocentes tuentur, in reos & fontes animaduertunt, mala impediunt, bonum conferuant, iniuftitiam oppugnant, aequitatem propugnant, denique ftatus & republ. conferuant, regna florefcere faciunt, fubditis pacem tranquillitatemque procurant, lites proferibunt, turbas tollunt, & concertationibus finem imponunt, fcuta & ymbones terræ merito nominantur. Hanc ob caufam hi dii, hi protectores vehementer eleuati funt; impij namque & fcclerati eos metuunt, boni reuerentur, nobiles colunt, diuites ambiunt, pauperes & plebei adorant, ac nemo non honoribus cumulat.

Expositio S. Chryfoftomi.

S. Iohanni Chryfoftomo non arridet hæc expositio, & in alia feccedens, locum hunc de Apoftolis explicat, quorum ope & adminiculo Princeps Gentium conuerfus, & per Euangelij prædicationem ad Dei Abrahamici pedes funt adducti, vt fuos nimirum errores eiurarent, fuperftitiones priſtinas defererent, à Gentilium delirijs recederent, idola repudiarent, atque hunc verborum genuinum eſſe ſenſum vult, Dynaſta & populorum Princeps cum Deo Abrahamæ collecti funt, eò quòd dii fortes terræ, id eſt, Apoftoli magnoperè exaltati funt; tanta namque ſapientia ad cognofcenda myſteria, tot ſcientijs ad facras Scripturas intelligendas, tot virtutibus, quò vitam ipſorum omnes obſtupeſcerent, tota poteſtate ad patranda prodigia repleti funt; vt mundi huius reges ac monarchæ illis reſiſtere minime valuerint, ſed arma exuere, ferociam deponere, idola proſternere, vitijs valedicere, fidei aures & animum dare, intellectum in captiuitatem redigere, poenitentiam complecti, humilium piſcatorum iuſſis parere, crucis vexillum ſequi, in Chriſtum credere, & Euangelij iugum vitro ſubire coacti ſint.

Apoſtoli dii terræ.

Effectus prædicationis Apoſtolice.

II. Robur Apoſtolorum.

Et ſane Apoſtoli Spiritu S. pleni ad eò fortes & potentes facti funt, vt pericula omnia intrepidè euaderent, difficultates perſequerent, tormentis omnibus superiores fuerint, cruciatus riſerint, inferos domuerint, demones ſequerent, tyrannis inſultariant, idola cucer-

terint, regna & monarchias ſubegerint, ac prohibito de ijs diſpoſuerint, omnem denique terræ ſapientiam ſuperarint. Quare de ipſis illud à Pſalmographo dictum mihi perſuadeo, *Dabit fortitudinem plebi ſua.*

Vere igitur iuxta interpretationem hanc Græcam Apoſtoli *Dyſſores, ſcuta, & potentes terra* nominati funt, quorum figura & imago fuere generoſi illi Rubenitæ & magnanimi Gadditæ, quibus tam in clypeo & illuſtre ſcriptura in Paralipomenon libro dat elogium, *Viri bellatores, ſcuta portantes & gladios, & tendentes arcum, eruditig, ad prælium.* Quæ laudes in Apoſtoloſ noſtros non inconcinne quadrant. Egregij namque bellatores fuere gladium geſtantes & ſcutura, & in militia ſpirituali probè exercitati. bellarunt ſiquidem aduerſus vitia, contra idola depugnarunt, arma ipſorum funt prædicatio, tela oratio, ſcuta patientia, triumphus & victoriæ impiorum conuerſio, idolorum ſubuerſio, demonum fuga, tyrannorum contemptus, Philoſophorum conſuſio, & Euangelij confirmatio.

Verè inquam ſcuta fuere Apoſtoli, ſcuta ſcilicet & ymbones ad Eccleſiam protegendam, quos clypei illi, è turri Dauid circumſecus pendentes, quorum in Canticis fit mentio (*mille clypei pendent ex ea*) adumbrarunt. *Cant. 5.* illi item clypei, quos fieri Salomon iuſſit, & in *3. Reg. 10.* templo aſſeruati. Notemus hic oportet, Apoſtoli quemadmodum cum Salomon Rex ille ſapientiffimus, ad templi tui decus & ſplendore ſcuta rem ducentos ex auro clypeos conſtari iuſſiſſet, de quibus ſcriptum eſt, *Facit Rex Salomon ducenta ſcuta aurea.* & Aegypti Rex, idolorum cultu deditus, eadem inde ſuſtuliffet, vt eodem narratu libro; Roboam Rex Iſrael totidem aurea in eorum locum ſurgauit; ita & CHRIS TV M Dominum, de quo ſcriptum eſt, *Eceſt pluſquam Salomon hic,* cum duodecim Eccleſiæ iua Apoſtoloſ velut totidem ſcuta aurea, Apoſtoloſ inquam charitate rutilantes & ardentes, ad eius tuitionem reliquiſſet; & mundus, tyrannus ille crudelitate & barbarie notiffimus ſupplicij & tormentis inauditis è medio eoſ ſuſtuliffet, viros obſcuriores, & p. alatos æreos, ſcuta nullius momenti, & nonniſi flammis apta, de quibus Pſaltes intelligendus loqui, dum

Pſal. 27.

Apoſtoli dicti dii fortes, ſcuta, & principes terræ.

1. Paral. Rubenitis & Gadditis colliati Apoſtoli.

3. Reg. 14.

Matth. 12.

Psal. 45. dum ait, *Arma & scuta comburent igni*, in eorum locum substituisse, & successores dedisse.

Apostoli amici & secretarii filij Dei. Porro non modo Ecclesie scuta & torius uniuersi arma, propugnaculaque Apostoli & sunt & dicuntur, sed & amicos suos, Auditores, & arcanorum suorum confcios, quibus scilicet quacumque à Patre suo didicisset mysteria, reuelarat, Dei filius eos vocauit: *Vos autem dixi amicos, quia omnia quacumque audiui à Patre meo, nota feci vobis* non quasi cuncta, quae sacrae IESU CHRISTI humanitati coeli us reuelata erant, Apostolis vicissim innotuerint: (alioqui namque discipulorum scientia magni ipsius doctoris scientiae par & æquiualeus fuisset, quod necesse verò simile, nec vllò modo in fide admittendum est) sed illa dumtaxat, quorum erant capaces, quaeque ad magni illius muneris, ad quod vocati erant, exercitiam, & officij sui honorem necessaria videbantur. Ad eò ut per *70 omnia* intelligendum veniat, quidquid ad hominum salutem erat necessarium, omnia item mysteria, quae sacris literis quoad fidei articulos continebantur, bonum proximi, & animum conuersos; quidquid ad Legis, Prophetarum, & Euangelij intelligentiam spectabat; quidquid ad Euangelij praedicationem requirebatur: omnia denique, quae hominibus vicumque reuelari debebant, & forte multa alia, quae Angelis ipsis erant incognita, nec reuelanda.

Ioan. 15.

Apostolorum scientia non fuit æqualis scientiae Christi.

Quanam Apostolis reuelata.

Apostoli dicti secretarii Dei.

Psal. 132.

Quoniam autem modo hoc capiamus, parum refert, honori saltem permagno Apostolis est, arcanorum redemptoris mundi ex parte confcios esse, illiusque amicos nominari. Quam dum Pfaltes dignitatem perpenderet, non potest quin exclamet, *Mihi nimis honorificati sunt amici tui Deus, nimis confortatus est principatus eorum.* *Mihi*, inquam, id est, meo iudicio & sententia, nimium quantum Apostoli honorati sunt, quòd scilicet amici tui facti sint, à te omnia mysteria didicerint, omnisque illis potestas data sit. Infinitè nimiumque eos mihi exalatos persuadeo, quòd velut totius uniuersi principes à te, Deus meus, fuerint constituti, iuxta aliam illam prophetiam, *Constitues eos principes super omnem terram*, Principes inquam non vnicae vibi, non

vnì prouinciæ, non vnì dumtaxat regno, sed Apostoli uniuersis orbis rebus publicis, dominij, & imperij praefectos. Hinc *nimis* (id est, valde) *confortatus est principatus*, id est, potestas & auctoritas eorum.

Quam inelyta porro & illustria in sacris voluminibus illis imposita nomina legimus: Nempe *sal*, id est, omnis sapientia, doctrina, & puritas, *terra*, *lux*, sol, fax & lumen Tituli *Amundi*, *ministri noui testamenti*; hoc porro eos postolorum nomine vocat Apostolus: *Qui*, inquit, Deus in sacra scilicet, non Angeli, non homines, & idoneos Scripturae, *nos fecit ministros noui Testamenti*, & vltimè 2. Cor. 3. suae voluntatis executores. Adhæc *Ministri Christi*. Nomen hoc permagni fecit Apostolus, dum ait, *Sic nos existimet homo, ut ministros Christi*, quasi diceret: Quos nos esse putat homo? quid de nobis sentit? credat nos esse ministros & factores Christi Iesù. *Dispensatores denique mysteriorum Dei*, id est, òn omni & curatores domus Dei, arcanorum eius secretarij, & mysteriorum sacrorum dispensatores, quod Apostolus nomen in sua ad Corinthios epistola mirificè depraedicat & extollit.

Si nomina hæc & encomia è noui testamenti serinij deprompta ad dignitatis Apostolicæ eminentiam designandam magnopere conducant, sanctæ è veteri Testamento figuræ, ad eorum numerum præsignandum, multo etiam futuræ sunt illustriores. Siquidem quod deus illorum numerus diuersimodè expressus conspicitur. Duodecim illi principes tribuum, quos populo regendo docendoque Moses selegit, iam tum euidentissima illorum erant imago: Apostoli namque velut duodecim quidam Principes, qui omnes terræ populos dirigerent, erudirentque, ab ipso Christo immediate selecti sunt.

Populi Israelitici ductor Iosue, qui Chanaanos omnes & stirpem impiam excindere decreuerat, duodecim viros animosos elegit, qui è Iordanis alueo duodecim tollerent lapides, super quibus tentoria sua explicabant Israelitæ, Apostoli & caetera metabantur. Ducum omnium Rex, & Regum Dux Christus totidem sibi viros deiecit, duodecim inquam Apostolos, animo & fundo Iordane præstâtes, qui è sacrae Scripturae abyssis, & mysteriorum profundo duodecim fidei artus tulerunt, è quibus uniuersale quoddam symbolum.

Figuræ duodecim Apostolorum numerum denotantes. Num. 1.

Ios. 4.

similes 12.

lapis.

lum conflatum est, eduxerunt; qui us exinde vniuersa Ecclesiae moles inaedificata est.

Num. 12. In Numeris offerunt se duodecim tribuum Principes, qui vltro, & eodem zelo honoris diuini moti, ad tabernaculi fabricam & dedicationem pretiosa & eadem obtulerunt donaria. Hac rursus figura duodecim designari Apostolos quis non videat: singuli namque Principes cum essent, & eadem animi pietate astuantes, sua quique dona, vitam, doctrinam, & actiones ad Ecclesiae constructionem dedicarunt.

Apo. 21. In Apocalypticis Reuelationibus duodecim describuntur portae & toridem fundamenta caelestis Ierusalem. Quibus duodecim nostros Apostolos adumbrari non est multis opus ostendere. Vera namque illi religionis fuerit fundamenta, & duodecim ingentes Ecclesiae portae, per quas ad fidei adyta & Christiana sacra populi & nationes penetrarunt.

Cum duodecim illos fontes Elim confidero, occurrit illico menti, numerum huic incaustum, aut sine ratione minime positum esse, & quidem fontium; quare mecum ipse statuo, Apostolorum numerum iam tum designare Deum voluisse. Fuerunt enim illi Ecclesiae fontes, & forsitan fontes illi Saluatoris, de quibus locuti sunt Prophetae, & his potissimum verbis, *Flauietis aquas (gratiae) in gaudio de fontibus Saluatoris.*

Sacra percurrenti volumina occurrerunt duodecim illustres in aula Salomonis regis oeconomi, qui annonam & mensam regiam singillatim curabant, domuique vniuersae de victu prospiciebant: *Habebat autem Salomon duodecim praefectos super omnem Israel, qui praebant annonam regi, & domui eius.* Etiam tum censebam certo hoc virorum numero, & hac

3. Reg. 4. 12. oeconomica dignitate Apostolos in Dei domino, id est, Ecclesia, electos & constitutos signari. Nam fuerit quasi illustres quidam oeconomi veri illius Salomonis, id est, Christi, ut domui & aulae eius de doctrinae & Sacramentorum ferculis prospicerent.

Inter eos porro non minimi fuerit Philippus & Iacobus, quos hodie peculiari quadam ratione Ecclesia colit, eosque exaltans & celebrans, ac veluti duos ex illustribus illis oeconomis, duos e limpidis illis fontibus, duas e regijs illis portis, duos de numero Principum magnorum, aliisque modis designatos propo-

nens hoc de illis Euangelium legendum exhibet. *Non turbetur cor vestrum, neque formidet. Morte meo, primo Euangeliserim exponam, deinde ad duorum horum Apostolorum laudes & praconia delabar.*

Primò itaque, solent generosi in bello duces & imperatores verbis suos ad animosè cum hoste confligendum adhortari, & iacentes metu animos heroicè ac fortiter à maioribus gestorum commemoratione erigere, praclarum hinc illorum nomen, laudes quas passim ab omnibus accipere, trophaea & pyramides, statuas & reus triumphales in gratiam eorum erectos, & quae ad eos inde dimanauit, gloriae apud milites ac nepotes depraedando. Illuc verò bonorum, praedae, spoliolorum, ac manubiatarum ex hoste referendarum spe excitant, felicemque belli euentum, inimicorum profligationem, pugnae facilitatem, & certissimam victoriam spondent, & ob oculos ponunt. Ita suos in ipsa iam confligendi hora animabat rex Antigonus relatae olim ex hoste gazam & opes palam ostentans, dixitque, *Hac juncti, propter quae pugnabitis o socij.*

Hoc quidem è profana pharetra depromptum est telum; sed simile omnino in sacris literis reperire est: Iude, inquam, Machabaei, populi Iudaici ductoris. Hic ergo hortabatur suos, ne formidarent ad aduentum nationum, sed in mente haberent adiutoria sibi facta de caelo, & nunc sperarent ab omnipotente sibi affuturam victoriam. Haec ille oratione & exhortatione meticuloussimos quoslibet ad fortiter etiam maxime accipi ac dubio in periculo agendum excitare potuisset.

Redemptor orbis Christus, magnus ille regum ducumque rex, mundo inferisque bellum cum indixisset, Ecclesiae castra fixisset, & ijs duodecim tribunos & imperatores intrepidus praefecisset, ut animum ijs adderet, & ad omnigenos conflictus obduraret, metum quoque omnem eriperet, his eos verbis ad generosè & athleticè decertandum excitauit: *Non turbetur cor vestrum, neque formidet.* Quasi diceret, Sumite animos, Apostoli mei, nolite metu ac formidine corripri, timorem eijcite, generosos vos ostendite, animus non vacillet aut nutet, sed contra pericula enitatur audentius.

Tribus discipulos praedixerat Dominus rebus per-

Antigoni
regis ad
suos oratio.

2. Mach. vll
Iudae Machabaei ad
suos verba.

Christi ad
Apostolos.

IV.

bus per-

Tria Apo-
stolos tur-
babant.

rebus perturbandos, & percellendos. Prima, eius erat ex hoc mundo discessus & separatio per mortem crucis. *Ahuc modicum vobiscum sum.* quod extremum illis mœtorem afferebat. Secunda, domestica conspiratio Iudæ, quæ omnes perturbavit, dum audirent, *Vnus vestrum me traditurus est.* Tertia, persequendos illos fore, & magnus afflictionibus in hoc mundo exagitandos: *In mundo pressuram habebitis.* quod vehementer illos percellerat, & terribiles in animis eorum motus causabatur. Hædie porrò omnem hanc formidinem discutit, & tempestates hæc motusque diuitiarum æternarum spe obiecta serenat, & æternam illis mercedem proponens, ad patientiam eos animat alterius vitæ gloria in mentem reuocata, dicens, *In domo Patris mei mansiones multæ sunt.* quasi diceret: In Patris mei æterni domicilio varia sunt habitacula, & variæ eorum, qui in meum fidi obsequium, alacriter aduersus mundum pugnare parati sunt, remunerandorum rationes, quæ propter *non turbetur cor vestrum.*

Passionum
humanarū
natura.

Habent hæc passiones omnes, & appetitus sensibilis emouiones, vt cum vehementius insurgunt, hominem penitus perturbent, & animam eius acriter exagitent. Hinc perturbationes non immeritò vocantur & passiones; passiones quidem, quòd hominem interdum illarum tyrannis, & violentia pati cogat, iudicium omne & rationem perturbando, sanguinem & humores interdum frige faciendo, alias inflammando, cor diuersimodè excrucians, & lancinando, & vniuersum animæ regnū perturbando. Perturbat ones autem, quòd temper aliquā corporis alternationem, motumque secum trahant, & humorum & spirituum in hac republ. regnantium emouiones causentur: hinc fit, vt in hominis vultu, velut in speculo, alterationum harum, motuum, mutationum, caloris, frigoris, turbationum, tempestatum signa indiciaque compareant.

Signa pas-
sionum in
homine.

Si enim quis iracundia & bili efferuescat, emicat oculis ignis; si metu correptus sit, ipse in venis sanguis congelascit, vultus pallorem induit, genua labant, & totis artubus contremiscit. Si gaudio efferatur, facies omnis ad risum composita est: sin tristitia prædominetur, & mentem occuparit, in ipsis ossibus medulla exarescit, frons corrugatur, agendæ ratio

Bess. de Sanctis.

fracta, vultus omnis gestusque; tetricus, verba interrupta, & animus pusillanimis: atque ita de alijs, quæ quantum intrinsecè inualefcunt & dominantur; tantum suam foris violentiam patefaciunt & exhibent.

Certum porrò est & exploratum, humorum concinnationem & actum appetitus vt plurimum in hominis manu, potestate, dominio, imperioque situm non esse, iuxta illam Ethicorum doctrinam: *Primi motus non sunt in hominis potestate.* Sed ipse voluntatis actus, qui seditiones ac turbationes has sequi, & appetitui turbulento quàm proximè imminere solet, in nostra situs est manu ac dispositione, & à nostri imperij legibus iussisque dependet. Quoniam verò, cum semel appetitus inluxerit & omnia commiscuerit, ad rationem peruertendam; inque partes suas pertrahendam plurimum potest, hinc Dei Filius hæc Apostolos ratione adhortatur, *Non turbetur cor vestrum.* perinde ac si diceret, fortes vos in bellis exhibete, animum declarate, aduersis resistite, passiones coercete, tristitiæ, mœtorei aut pusillanimitati nolite cedere.

Primi mo-
tus nō sunt
in hominis
potestate.

Aegyptij suis in hieroglyphicis timidus & medijs in periculis consternatos per piscem polyпода designabant. Hic namque piscis, vbi vitæ imminet discrimen, fuga se non subducit, nec vitæ consulit fugiendo, sed scopulum aliquem aut rupem petit, in qua fixus hæret & consternatus; sæpe etiam pauore correptus ipsius piscatoris, & eius, à quo impetitur, nescius pauidusque brachio adhærescit. Piscem hunc olim imitatus est Psalmographus, dum pauorem, metum, animæque suæ consternationem liberè testatus scribit, *Cor meum conturbatum est in me, dereliquit me virtus mea.* & *lumen oculorum meorum & ipsum non est mecum.* quasi diceret: animi me perturbationes ita stupidum reddiderunt, mihi vt animus nullus supersit, illarum vt impetum vix sustineam, nec oculos aut lumen ad miseras meas agnoscendas habeam. Hæc ergo discrimina præuidens Redemptor meritò discipulis ait: *Non turbetur cor vestrum.*

Timidi ho-
minis hiero-
glyphi-
cum.

Psal. 17.

Magnus Apostolus Paulus, verè inquam in omnibus magnus, monitionem hanc ad eò menti animoque insculpsit, vt suo fratrumque nomine gloriari honorificè non vereatur, *In omnibus tribulationem patimur, sed non 2. Cor. 4.*

X

angu-

angustiamur. id est: In omnibus, & ex omnibus aduersa ferenda nobis veniunt, & grauius afflictionum tela in nos ingruunt: sed non idcirco animum despondemus, non idcirco cedimus, non idcirco ad extremas redigimur angustias, non propterea turbatur cor nostrum, metus nos non inuadit, timor deniq; aut formido nihil in nos potestatis habet.

Exod. 3. Generosum & ad pericula infractum virum qui videt, nã visionem is magnam videt, qualem Moses olim, rubum scilicet ardentem & incombustum, virum scilicet igne circumdatum, non tamen vel vstulatum. Vir enim bonus, qui in tribulationum flammis versatur, non tamen ardet; ab afflictionibus impetitur, non propterea tamen cedit aut succumbit, sed patiendo impeterritus manet, admirabilis & magna est visio, vereque rubus ille Mosaiscus. Talis haud dubiè erat ille Israelitarum Rex, qui dicebat, *Si exurgat aduersum me praelium, in hoc ego sperabo.* non propterea pauebo, aut spei meae anchoram abijciam.

Psal. 16.

Iob 39.

Huc alludit sanctus Iob generosum describens equum, & bellis conficti uique assuetum, & ait: *Cum audierit buccinam, dicit, Vah:* quæ lætantis plaudensq; est interiectio. In locum hunc commētans Magnus Gregorius, de viro iusto, non verò equò Iobū manifeste loqui asserit: equus enim cum brutus & loquelæ expertus sit, *Vah* dicere nequit. Dicere ergo vult, iustū, generosum inquam Christi pugilem, vbi tribulationum aduersitatumq; impetus ac tempestates ad se impugnandum videt ingruere, ad eò certaminis discrimine non terri aut cōsternari, vt è contra interritus persistat, & animus gestiens lætitia subsulter. Hoc scilicet dogma & monita Redemptoris sequi est momentis suis, *Non turbetur cor vestrum, &c.*

Dent. 20.

In Deuteronomij codicem lex hæc relata est: *Si exieris ad bellum contra hostes tuos, & videris equitatus & currus, & maiorem quam tu habes aduersarij exercitus multitudinem, non timebis eos, quia Dominus Deus tecum est.* quod olim in lege iussu Dei scripta veteribus dictū & imperatum est, id ipsum in lege gratiæ ab ipso Redemptore verbis prope similibus, sed breuioribus & succinctoribus repetitum est, dicente, *Non turbetur cor vestrum, &c.* Quid porò metuamus, si nos tuendos protegendosque suscipiat Deus? ecquæ timenda potentia

aut vis, si in partes nostras ipsa excubet omnipotentia? Quis nixus beatus Iob intrepidè nullasque minas perhorrescens Domino aiebat, *Pone me iuxta te, & cuiusuis manus pugnet contra me.* perinde ac si diceret, Tu modo mecum sis Domine, ne vniuersum quidem mundum metuo. Atque hic verborum Dominicorum, *Non turbetur cor vestrum,* sensus est.

Insignem porò in hæc verba considerationem habet D. Cyrillus, aitque Dominum, vti nec perturbationem omnem reprehendit, ne forte turbati in desperationis bathrum ruerent, ita nec eam planè approbasse aut laudasse, ne ab eadem superarentur, sed blande eos placideque ne turbarentur commouisse. Non enim eis ait: *Nolite turbari:* vñ quòd fieri plane nequeat, vt ab omni huiusmodi confictu & impetu homo planè sit immunis: vñ verò quòd omnis passio non semper vitium aliquid secū trahat: cum & ipse orbis Redemptor Christus, Vnigenitus Patris isdè fuerit obnoxius: (tametsi hi in ipso motus propassiones potius dicerentur) & huiusmodi commotiones senserit, & cor eius turbationibus ac procellis non nunquā concussum sit: sed ait, *Non turbetur cor vestrum:* i. ne iudicium & ratio his passionibus succumbant, aut ceclant, ne procul à boni tramite abrepta è thoro iustitiæ euellantur. Et si forte potentia & partes inferiores, sensusque non nunquam turbentur, seq; commoueri sentiant, ratio saltem velut domina & princeps semper dominetur & superior sit, cōsentum nō præstet, videat ne insecetur, bonoq; adherens nunquam à virtute desciscat, sed in eadem infracta permaneat.

Tria porò in sacris litteris passionū genera notare est, prima laudem meretur, altera tollerari potest, tertia deniq; vituperanda: prioribus commoueri Christianum est, & virtutē inuoluunt, vltima noxia est & vitium. Prima quidem perturbatio honesta admodum est, ac bonum & virtutem isuoluit, cum ob peccata sua quis perturbatur: hæc sancta quædam passio est, quæq; summis extollenda laudibus, quæ è sentiebant illi, de quibus *Psal. 47.* *Ipsi videntes, sc. peccata, turbati sunt, commoti sunt, tremor apprehendit eos.*

Insignè hanc passionem mirificè extollit Apostolus, & eam Corinthijs omnibus apprecatur, dicens: *Gaudio propter vos, quia cōtristati estis*

Egregia S. Cyrilli cōsideratio.

V. Tres humanarum perturbationum species.

Psal. 47.

2. Cor. 7.

Honorabilis passio, i. *estis ad penitentiam*, i. miro me perfundit gaudio, sum meque consolatur extrema illa quæ à do- vestrum omnium tristitia, & cordis amaritu- lore pecca- do, ob peccata nempe concepta, quorum vel torum pro- recordatio tantoperè vobis displicet, & poenarum iis debitarum memoria aded vos concu- cedit. tit, vt oculis lacrymantibus, pectore gembu- do, ore singultiente, animoque dolore & tri- stitia fracto, publicam de illis poenitentiam agatis.

Psal. 6. Eadem regium Dauidis pectus perturbatio occuparat, cū diceret, *Sana me Domine, quoniã cõturbata sunt omnia ossa mea*, quæ ex Hebræo & Græco verba ita verti possunt, *quoniã tremueris, seu tremefacta sunt ossa mea*. q. d. Quoniã iniquitatem & calamitatem meam ego agnosco, hinc aded consternatus & perturbatus sum, toto vt corpore contremiscam, quin anima mea aded se deformem ac miseram cernens, & scelus suum detestata ipsamq; pehor- rescens, *turbata est valde, sed in Domine usque quid? an non mei miseratione tangeris? an non plagæ medelam adhibebis? an non in gratiam me admittes?*

Psal. 37. Tristitia quam peccati causa- tur horror, sancta que- dam per- turbatio est. *Psal. 6.* Quin & verbis illustrioribus clarioribusque, ac maiori cum vehementia hanc ipsam pas- sionem alio idem poenitens exprimit loco, *Non est pax ossibus meis, à facie peccatorum meorum*. Id est, peccati mei turpitudinem & grauitatem dum aspicio & tacitus mecum ip- se meditor aded mente animoque concutior, nulla vt animæ pax sit, quin & ossa mea tre- more percellantur & pauore quodammo- do exanimentur. Sensibilem hanc commo- tionem alio etiam loco vehementius exagge- rat, dum poenitens ait, *Turbatus est à furore oculus meus*. hoc est, dum cogitationis oculos in meorum enormitatem & abominationem fla- gitiorum conijcio, tantam aduersus me ipsum iram indignationemq; concepi, vt à furore & rabie oculi planè fuerint conturbati. Cū ergo Reges, Prophetæ, Apostoli, alijq; viri sanctis- simi interiorem hanc passionem concipere haud indignum duxerint, quin potius eandem in se excitare, in eaq; se exercere contenderint, ac petimagni etiam fecerint, quin laudabilis & honesta ea sit, minimè est dubitandum.

Perturbatio alia est to- lerari posse diximus, est, quæ cor ita commo- uet, lancinat, & afficit, vt dolor inde se qua-

tur, idq; ex causa licita ac honesta. Talis est, dum ob mortem parentum dolorem concipi- mus, eorumque funera plangimus. Hoc Iacob modo Iosephum filium amissum lugebat, dum à fera pessima dilaniatum eū audijt: qui illi nuntius adeo consternauit, vt vocife- rans, plangens ac lamentans dixerit: *Descen- dam in infernum lugens, quærens filium meum Ioseph*: id est, ita Iosephi me mors & interitus affliget & afficiet, vt præ dolore vitam sim finiturus. Passio hæc vti humana est, ita & excu- sabilis, & veniam meretur.

Talis quoque luctus & moeror Dauidis Re- gis fuit, audito filium suum Absalomum ex- tinctum: cuius ob decessum ita indoluit, vt in lacrymas prorumpens & pectus plangens, subita voce & incredibili cum amaritudine exclamaret, *Absalom fili mi, quis mihi tribuat, vt ego moriar pro te: Absalom fili mi, fili mi Absalom: mors enim tua, mea est Ah fata crude- lia, cur me tibi relinquunt superstitem? cur me non potius quam te fera, mors corripuit? cur non tuo ipse sum loco? Hi sunt motus quidã naturales, ac proinde tolerabiles. Eadem passio incesserat viduam Naim; quæ filio vnico, ac solo ex assè omnium facultatum hæredè, for- tunarū spe, senectutis fulcro ac facula, & vni- co vitæ solamine amissò, aded dolorum procel- lis erat immersa & obruta, vt cælum lamentis complens, ac lacrymis oculos suffusa, Redemptorem ad commiserationem commoue- rit, qui sortem eius calamitosam miseratus, adolescentem vitæ restituere decreuit, ma- tremque solatus dixit, *Mulier noli flere, la- chrymarum habenas contrahe, siste fletum*. Plorantem potè ipse non corripuit, quòd passiones hæc naturales sint, & cum hominem redoleant, tolerentur, maxime in foeminis. At si quis ymquam passionis huius violentæ aculeos & impetum sensit, Iob sanè eos ita sen- sit vt qui maximè: nam audito, sobolem om- nem & spem posteritatis ruina inuolutam oc- cubuisse, qui omnium bonorum iacturam tam æquissimo tulerat animo, ad huius cladis nun- tium ita constantiam omnem exiit, vt & vir- tutem & æquabilitatem omnem amisisse planè videretur; hinc dolore adobrutus, *scidit vesti- menta sua, & conso capite corruit in terram*. Hos autem lugendi excessus Scriptura non re- prendit, quia imò excusat, & velut rem be- nè ge-*

Gen. 37.

2. Reg. 18.

Planctus Dauidis in morte Absalomi.

Luc. 7.

Luctus vi- duæ Naim filium suū lugentis.

Dolor Iob in filiorum morte.

Iob 1.

nē gestam hoc epiphonemate concludit, *In omnibus his non peccauit Iob labijs suis.* Et sane, cum naturalia hæc sunt, & cum discretione adhibentur, mala esse nequeunt.

Mortis metus passio tolerabilis est.

Huius item farina est perturbatio, quæ è quodam mortis metu profecta humanos animos inuadit & percellit. Noui equidem passionem hanc ad eodē interdum furiosam esse, vt ad desperationis aut impatientie salutem extrema hominem redigere videatur; modo tamen rationis avertita, & animus à doloris impetu immunis sit, quacumque demum violentia in nos hostis hic ingruat, nullum est vitium: ardores enim sunt fumique illic euanescentes, venti sunt, qui licet spirent & flectant, nullum afflant periculum, modo tempestates non cieant, & nullum caulentur naufragium.

Psal. 54.

Hoc ipsum liberè de se fatetur rex ille sanctissimus iuxta ac sapientissimus Dauid, gloriaturque contra hanc se passionem decertasse, vt potè a qua vehementer impetebatur: *Cor meum conturbatum est in me, & formido mortis cecidit super me: timor & tremor venerunt super me.* quā porò motus hic, qui ab hac ratione oritur, laudabilis est! quàm itē honorabilis!

Christus mortem timuit.

Quod cōfiteo liberius & audacius, quod Redemptorem meum pridie passionis in hortu oliuarum ab hac ipsa formidine correptum videam: & adeo quidem violentè, vt Apostolis dicere coactus sit, eius importunitatem & impetum confitendo, *Tristis est anima mea usque ad mortem.* quasi diceret: Cum mortem instantem, mihi que subeundam ob oculos pono, eam ita perhorresco, vt cor meum angustietur, contabescat, & parum absit, quin præ dolore & amaritudine expirem. Manifestus verò & verbis nostris accommodatus Ioannes, *Nunc anima mea,* inquit, *turbata est,* cum mortem imminentem video & oculis obijto.

Matth. 27.

Cum ergo naturalis hæc emotio in ipsa filij Dei vngenti anima locum habeat, in alijs eam reprehendi aut vitio verti minimè posse credendum est.

Ioan. 12.

Ob bonorum temporalium auctuā angustiam & noxium &

Tertia & vltima perturbationum species, quæq; vituperari, & inter vitia connumerari meretur, est, quæ ob bonorum temporalium auctuā angustiam & noxium & deliquarum priuationem ex luxuriæ ac gulæ irritamento ob diuitiarum & opū

defectum è quadam vanitatis ostentatione, & reprehensibili spiritu superbiæ, animum mentemque nobilitate percillit. Huiusmodi passionibus perturbationibusque concitati erant, quos describit Psalmographus, *Turbati sunt & meti sunt sicut ebrius, timor apprehendit eos, & omnis sapientia eorum deuorata est.* *Psal. 108.*

Quotquot autem ab interno hoc carnifice exagitantur & cruciantur, verè & violentè torquentur, nulla requie gaudent, noctu diuque assiduis supplicij tormentisq; patent: eorum enim illorum instans turbulenti atque æstuantis est pelagi, ventis tempestatibusque semper agitari soliti. Docuit hoc ante me Isaias dicens, *Impij autem, inquit, quasi mare feruens, quod quietescere non potest, sed semper æstuat, & procellis exagitur.* *Isa. 57.*

In huius rei figuram ac velut in speciem reprehendentis à Redemptore Marthæ illi fedulæ ac nobili Marthæ Magdalenæ forori dictum legimus, *Martha, Martha sollicita es, & turbata erga plurima.* Perinde ac si diceret. Nō est bonum rebus se & negotijs secularibus tantum immergere, animus hominis quietus & tranquillus sit oportet, ratio semper dominetur, voluntas libertate gaudeat, libertas integra constet, & mens humana placidè & leniter conuiescat. Atque is item est illorum verborum, *Non turbetur cor vestrum,* sensus.

Eheu! cum iam perturbationum & motuum humanorum mentio inciderit, quàm multos hodie reperire est, qui & in seipsis turbantur, & alios turbant? Tales inprimis sunt Principes sæculi & Præsules Ecclesiastici, quorum complures sine vlla discretione impetantes omnia perturbant, & ad inquietudinem regna sua & diocesces concitant. Figuratè de hisce in patre suo Saule, illius edicta & statuta indiscreta fugillans, locutus est Ionathas princeps Israel: *Pater meus,* inquit, *turbauit terram.* Indixerat namque Saul, vt in vesperam vsque cibo populus vniuersus abstineret, mortemque comminatus erat ei, qui e suis, qui ad dena hominum millia pertingebant, ante relatam ex hoste victoriā quid gustasset Edicti autem verba sunt hæc: *Adiurauit autem Saul populum, dicens, Maledictus vir, qui comederit panem usque ad vesperam, donec vlciscar de inimicis meis.* Ipse iocundus satur erat, suos tamen ne panem quidem gustare voluit. *1. Reg. 14.*

Psal. 108.

Cor impiorum mari simile.

Isa. 57.

Luc. 10.

Plurimi Principes & Præsules & seipfos & alios turbant.

1. Reg. 14.

voluit

volut, sed exhaustos & semianimes inimicis infare; quod eius statutum filius explodens, vniuersum eo Israel turbari obiicit.

Quot cheu! Prælati suis ciborum indicunt abstinentiam, ipsi interim genium laudè curant; quàm multi Pastores & Superiores alios ad ieiunandum compellunt, ipsi totos perpotant, & epulantur dies: Quàm multi similes illis Euangelicis qui dicunt, & alii imperant, & iussa ipsi non faciunt, factaque verbis illorum non respondent; *alligant onera graua & importabilia, iussa, inquam, leges, & præcepta indiscreta, & imponunt in humeros hominum, digito autem suo nolunt ea mouere.* An non hinc & in regnis & Ecclesijs omnia turbantur?

Magnus ille Apostolus, Prædicatorum Prælati, & Prælatorum Prædicator, hanc imperandi rationem olim fugillans, & insolentem hanc æconomiam ad meliorem redigere ordinem volens, ad potestatem ijs collatam, & ad primæ legitimæque confirmationis authenticas litteris confugit, ac de seipso Corinthiis scribit, *Ut non præsumam durius agam, secundum potestatem, quam Dominus dedit mihi, in edificationem & non in destructionem.* Hac abutuntur auctoritate Prælati indiscreti, nec Paulum imitantur, dum sublimem hanc potestatem ad religionem destruendam, pietatem enecandam, mundum vniuersum turbandum vsurpant potius, quàm ad virtutes inferendas, charitatem colendam, Christianæ religionis limites dilatandos, salutem animarum procurandam, Ecclesiæ denique corpus edificandum.

Verus omnium perturbator, & sibi ipsi turbatus, & ad alios turbandos peridoneus fuit Achab rex, quem Elias, seipsum defensus, & omnem malorum culpam in Regem retorquens, hoc modo est allocutus, *Non ego turbauit Israel, sed tu, & domus patris tui, qui dereliquisti viam Domini, & idolorum cultum amplexus es.*

Secundò, rebelles & immorigeri & penes seipos turbati sunt, & foris omnia turbant in sæculo quàm in monasterijs. Cuius rei figuram liber Iosue suggerit: in quo vniuersus exercitus Israel, sexcentis armatorum constans millibus, iuxta censum in Numeris actum, vniuersus rebelis Achani inobedientia vehementer turbatus & commotus fuisse fertur, qui

cũ morti addictus esset, hæc inter alias mortis eius causa perhibetur, *Quia turbasti nos, ex-turbet te Dominus in die hac, è castris nostris, & ex hac vita.* Ita & hodierna die propter inobedientiam omnia turbantur & peruertuntur, tum in cœnobijs, tum in rebus publicis. Vno dumtaxat inobedienti religioso, monacho immorigero, vno, inquam, aduersus superioris iussa refractario opus est ad integrum Conuentum destruendum, cœnobium euertendum, sanctum denique ordinem quemdam turbandum & commouendum.

Tertiò, peccatores & impij semper bellaspirantes, pacem omnem detestantur, quierem mundo eliminant, & vniuersum orbem terrarum turbis & moribus complent. Illi sunt malorum fontes, rebellionum scaturigines, & omnium, quæ teris minantur & impendent, calamitatum causæ primaræ & incentiuæ. Hæc porro veritas in sacris fundata est litteris, in quibus legere est, *Vir peccator turbat amicos, dissensiones creat, concordiam fugat, amicitiam dissoluit.*

Notabilis huius rei figura in Iona Propheta cernitur. Hic enim cum Deo parere detestans, ac proinde enormis sceleris reus nauem conscendisset, noxa delicti quàm proximè imminente; ecce tibi subito pelagus concitari, ventorum miseri prælia, procellæ insurgere, fluctus intumescere, tempestates & fragores passim cieri: idque vnius obnoxam, quem Deus petit, adeò vt parum abfuerit, quin communem omnibus vectoribus perniciem, & generale naufragium attulerit. Eis, quas Ionas mari tempestates magno sciorum qui eadem vehebantur nauis discrimine excitat, peccatores in terra causantur, summo vicinorum omnium dispendio. Iniquitatum siquidem vindex Deus, cum earum prosequitur auctores, & contubernium deponit, sæpè etiam ipsi, qui eorum nium non in contubernio agunt, eadem ruina & vindicta inuoluuntur, eadem subeunt iudicia, & parem pati fortem coguntur.

Tempestatum occasione multi ijq̃ue illustres auctores fore de illius tempestatibus, qua Apostolorum sc̃pha quassa fuit, vt & opem à Redemptore supplices petierint, & à naufragio non procul affuerint, causam inuestigantes, vnius Iudæ delicto eam attribuunt, quem

Vnus Religiosus inobediens sufficit ad vniuersum ordinem turbandum.

Peccatores bellorum, malorum, & ærumnarum mundi causæ sunt.

Eccli. 28.

Jon. 1. Figura.

Sceleratorum vindex Deus, cum earum prosequitur auctores, & contubernium deponit, sæpè etiam ipsi, qui eorum nium non in contubernio agunt, eadem ruina & vindicta inuoluuntur, eadem subeunt iudicia, & parem pati fortem coguntur.

Ludas causa
tempestatis
qua Apo-
stoli con-
cussi.

Vnus im-
pius sufficit
ad vniuersū
mundum
perdēdum.

Detracto-
res magnas
causantur
turbas.

Eclli. 28.

VI.

Sex sunt
quæ in ho-
mine tur-
bari Scri-
ptura no-
tat.

Iudith 14.
Psal. 6.

Ibid.

Psal. 142.
Ierem. 4.

Psal. 6.

Cordis cu-
stodiam

cum profigatissimum ac perditissimum mor-
taliū cœlum, & elementa, terra marique
nolent, totum vniuersum & mare in primis
concitarunt; vnde tantum creaturæ periculū
sanctos vehens viros in profundum absor-
buisent. Videte ergo quas turbas, quæ bella, &
calamitates malaque ludæ, peccatores, in-
quam, & impij, mundo arcescant. Vnus non-
nunquam sufficit ad tempestates, bella, diui-
siones, schismata, conspirationes in familijs,
urbibus, prouincijs, regnis ciendas, ad orbem
denique vniuersum perniciosi & ruinæ inuol-
uendum.

Quartò denique & vltimò, maledici, mur-
muratores, calumniatores, detractores inge-
ntes quoque flammæ excitant, magnam ruinam
inducunt & perniciem, multarumque & tem-
pestatum, & magnarum tum in sæculo, tum
in Ecclesia perturbationum causa sunt. Testatur
hoc Ecclesiasticus dicens: *Multos perturbat
pacem habentes bilinguis & susurro*: id est, ca-
lumniator & maledicus pacificas familias tur-
bant & exagitant, diuortiaque inter eas profe-
minant. Exclamem ergo; ô sceleratos perturba-
tores! ô perturbationes nimio opere functas!
Miturne ergo indicere hodie Saluatorem
suis: *Non turbetur cor vestrum, &c.*

Sex porro rerum, quæ in homine turbari
sæpè solent, meminisse Scripturam obseruo.
Primò spiritum vel mentem. In Iudith enim
historia lego, Holoferne obtruncato omnes
Assyriorum satrapas ac principes vestimenta
lacerasse, & horribili quodam pauore ac metu
perturbatos fuisse: *Et turbati sunt animi e-
rum valde*. Secundò animam, vnde in Psal-
mo 6. leges, *Anima mea turbata est valde*.
Tertiò oculos, idem namque Propheta eod-
em habet loco, *Turbatus est à furore oculus
meus*. ita me, inquit, ita aliorum abripuit, &
succendit, vt & ad oculos hæc perturbatione
ascenderit. Quartò cor, vnde idem Psalmo-
graphus, *In me turbatum est cor meum*. Quintò
sensus: hinc Ieremias, *Sensus corporis mei
turbati sunt*. Sextò denique ossa; Rursum idem
qui supra Vates, *Quoniam conturbata sunt om-
nia ossa mea*, & ex contusione quadam cor-
poris loco mota.

Nouum sanè, tamen verissimum, ex omni-
bus hisce in homine perturbationi obnoxijis

& consternationi, de solius cordis perturbatio-
ne commotioneque Dominum laborare, vt com-
mone quod sollicitè custodiri vult & iubet, dat Deus.
dum ait, *Non turbetur cor vestrum*; quasi dice-
ret, Tametsi sensus, oculi, ossa, mens, & vni-
uersa anima turbentur, cor saltem à perturba-
tione immune conseruetur & immobile per-
maneas, quòd ipsum rationis sit thronus, con-
sensus tribunal, decretorum curia, vitæ deni-
que principium.

Rursum nouum planè est & admirabile,
cum terra interdum turbetur, vti libr. 1. Reg.
Pater meus turbauit terram. cœlum quoque
apud Isaiam, *Super hoc cœlum turbabo*. mare i-
dem apud Psaltem, *Qui conturbas profundum
maris*. Montium etiam fundamenta apud
eundem Psaltem, *Fundamenta montium
conturbata sunt*. Apud Ezechielem insulæ ma-
rinæ, *Turbabuntur insulae in mari*. quin etiam
abyssi: *Timuerunt & turbatae sunt abyssi*. no-
uum, inquam, omnia hæc scilicet turbari &
commoueri, solum cor immobile persistere &
perturbationis experte esse Deum velle, *Non
turbetur cor vestrum, &c.* quasi diceret, cæte-
ra omnia agitationibus & motibus exposita
sint, omnia turbentur, confundanturque, cœ-
lum, terra, elementa, & omnia totius vniuersi
membra; si cor modò humanum impavidum
& adamante durius persistat, nec perturbatio-
nibus succumbat, satis hoc mihi fuerit, nec
plura desidero. Eius erant animi, qui dicebant,
Non timebimus, dum turbabitur terra; id est,
etsi fractus illaberetur orbis, etsi omnis vniuersi
si machina dissolueretur, nunquam tamen
mihi deerit animus, nunquam me formido
corripit.

Confidentia huius rationem dans Dauid,
& hac ipsa gloriatus ait, *Deus cordis mei, &
pars mea Deus in æternum*. & solius porro mica
hereditaria. perinde ac si diceret; si cor meum
tranquillum & securum est, si perturbatio-
nes nullas & insultus metuat, si passionibus
non succumbat, & ijs vt rupes cœli marisque
minas ridens haud consternetur; non est quod
miseris; Deus namque meus est propugnacu-
lum, magnus ille Deus tota mea spes est & fi-
ducia. Fauet huic interpretationi versio He-
braica: vb. namque vulgata legit: *Deus cordis
mei*, Hebræa præfert, *Deus petra cordis mei, &
rupes*.

Cor ad sa- tantopere studiosum, de corde nostro semper
litem ho- sollicitum & anxium esse, eiusque no-
minum bis custodiam tam sedulo commendare.
maximè Cor etenim humanum, etsi vel intellectum,
refert, vel voluntatem, vel solas cogitationes de-
notet, ad salutem hominum permagni re-
fert, & permultum facit. Quod agnoscens Sa-
lomon ita quemque nostrum in Prouerbijs
alloquitur; *Omni custodia serua cor tuum.*
omnigena, inquam, conseruatione &
praesidio; noctu & interdiu; intus ac for-
ris; per virtutes & bona opera; per opera,
verba, cogitationes; per fidem, spem, cha-
ritatem; per vigilijs & excubias. Aduigila-
ne à tentationibus corripatur, per suggestio-
nes decipiatur, & perturbationibus obruatur:
ne, inquam *turbetur cor vestrum*. Hæc uni-
uersa Euangelij medulla est, quo relicto ad
duorum Apostolorum nostrorum, quorum
hodie festiuitas recolitur, præconia conuertamur.

VII. Cum ergo duos hos illustres Ecclesiæ Prin-
cipales, ac fideles filij Dei discipulos, Philip-
pum & Iacobum contemplant; duas illas tubas
argenteas malleatione productas, quas in ca-
stris dissoluendis Hebræi clangebant, videre
mihi videor. Quis enim neget, duos hosce vi-
ros, ob prædicationis suæ clangorem & soni-
tum velut duas Euangelicas in Ecclesiæ ca-
stris fuisse tubas, sed tubas argenteas, id est, vi-
ros virtutibus ornatos, & in incude patientiæ,
& tribulationum, persecutionum, & aduersi-
tatum malleo in mundi huius fabrica forma-
tos?

Videre rursus mihi in Ecclesiæ nostræ pau-
mento videor, quod olim in templo Salomo-
nico conspicietur, duas scilicet columnas æ-
reas, quibus Salomonis porticus nitebatur.
Duo namque hi Pastores, tum ob auctori-
tatem & potestatem acceptam, tum verò ob do-
ctrinam, quam docuere & per orbem disse-
minarunt, verè Ecclesiæ nostræ bases & columnæ
sunt.

Nec errauero à scopo, aut præter deco-
rum fuerit, si rursus eosdem duobus sponsæ
vberibus, quæ in se in Canticis amans ipsa
dilaudat, dicens, *Vbera mea quasi tur-
ris*, pares esse dixerò. Hi namque Apostoli

duo videntur ob immentam charitatem, be-
nignitatem, & doctrinæ abundantiam,
velut vbera, & instar patrum nutritiorum
mammæ virtute & scientia turgidas ge-
stasse, quibus omnes terræ populos, & Ec-
clesiæ filios lactauerunt. In illis siquidem
illud Isaïæ oraculum completum fuit, *Ad
vbera portabimini*, ô gentes, Euangelicæ
doctrinæ lacte nutriemini, ac veluti alumi-
ni ad vbera hærentes, à Doctoribus & Patri-
bus vestris gestabimini. Quod autem v-
bera sua turri sponsa assimilari, designare
nimitum voluit, Apostolos hosce quoad
fidei animique soliditatem & constan-
tiam turrium & columnarum marmorea-
rum super bases argenteas fundatarum instar
fuisse, verè, inquam argenteas, virtutibus sci-
licet, scientia, & donis Spiritus S. Denique in-
nutabilia, & immobilia Ecclesiæ fundamenta
fuisse.

Figurarunt & eosdem olim nubes illæ
loquentes, nubes illæ admirabiles, de
quibus Psalmista loquens ait, *Vocem de-
derunt nubes*: quod ad litteram de nubibus
in aëra regione suspensis nequit intelligi,
vtpote quibus nec ratio, nec lingua lit-
sed mysticè de Apostolis, qui verarum ritu
nubium per omnes orbis angulos prædica-
tionis suæ vocem intenderunt. Hinc & desi-
gnati sunt per nubes illas volantes, quas e-
minus conspexit Isaïas dicens: *Qui sunt isti,
qui vt nubes volant*, eunt & redeunt discur-
rentes?

Communiter hoc à Patribus Apostolis
accommodatur; & ipse generali huic de om-
nibus expositioni nixus, de duobus hisce disci-
pulis singillatim interpretor, qui verè extite-
re nubes: Primò quidem quod sublimes ad
contemplanda cœlestia euolarunt, & à ter-
renis liberi, in aëra cœlesti quadam conuer-
satione suspensi sunt. Hinc sanctus Philippus
mysteria sublimia indagaturus, magna cum
admiratione Domino alias ait, *Domine o-
stende nobis Patrem*. Videtis, quàm sublimem
extulerit? quàm intimè intra aëra se abdide-
rit? quàm amplius agnoscere, nihil amplius in
mundo concupiscere, nihil spectare, velle,
& desiderare, præter vnicum Dei conspectum, an-

Apostoli
fuere vbera
Ecclesiæ.

Cant. 5.

Psal. 6.
Apostoli
dicti nubes
volantes &
loquentes.

Isaia 60.

S. Philippus
& Iacobus
nubibus
collati.

non

- non est esse similem ei, qui eodem estuâs zelo, magna animi generositate aiebat, *Nostra conuersatio in cœlis est* perinde ac si diceret: *Esse viuamus in corpore*, & in mundo conuersemur, animo tamen affectuque instar Angelorum habitamus in cœlestibus.
- Philip. 3.** Nubes duplicem habent motum. Secundo nubibus Apostoli hi assimilantur, quod sicut nubes duplicem habent motum, & quidem duplici à principio ortum, vnum quidem ratione solis, qui eas è terræ abyssu elicitas in altum librat & euehit, iuxta id Psalmographi, *Educens nubes ab extremo terra: alium vero à ventis*, à quibus dispelluntur & reuocantur: & quocumque demum impellantur, ad dextram vel sinistram, ad ortum vel occasum, prout ventis & turbinibus agitare eas allubuerit, sequantur & obtemperant necesse est: ita & Apostoli hi duplici experti sunt motum: Primum quidem, quod è terræ limo, mortalium fecce, mundanorum conditione, per solem illum iustitiæ ducti, ad summum honoris fastigium, ad animarum regimen, ad gentium conuersionem, & vsque ad Ecclesiæ imperium, atque inde ad regnum cœlestis euecti sint, iuxta id Psalmis, *Qui operit cœlum nubibus*. At secundum multo etiam melius: nam Apostoli motu quodam illis proprio & naturali moti non fuere: nec ferebantur, quod volebant & animus propendebat, sed quod magnus ille ventorum Rex, sanctus inquam Spiritus, eos quod allubebat impellebat, dirigebat, inspirabat, & mouebat. Quod iam olim designauit in Cantico suo Moses dicens: *Magnificencia eius discurrunt nubes*. Hinc singuli dicere de se Apostoli non immerito potuerunt, *Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam*. Præsignarunt id ipsum & rotæ Ezechielis, de quibus dictum est, *Vbi erat impetus, illuc gradiebantur & rotæ*. Et sanè Apostoli velut rotæ quædam agiles triumphalem Ecclesiæ curram prouehentes, per vniuersum discurrerunt orbem, per terram inquam & mare, quod Spiritus sancti eos impetus propulit; & magni huius aurigæ ductorisque motus, propulsationem, & iussu vbiq; & in omnibus secuti sunt.
- Deut. 33.** Tertiò, nubes aqua & rore turgidæ sunt, atque instar lagenarum aut potius penus ad totius naturæ directionem & œconomiam, cum à sole dissolutæ ac quodammodo perforatæ sunt, sitientibus potum subministrant, terre-
Psalm. 142. frua recreant & reficiunt, & vniuersam terræ superficiem irrorant, iuxta illam Sapientis sententiam, *Si repleta fuerint nubes, imbrem effundent super terram*. Hanc ob causam Apostoli omnes veræ fuere nubes, ac præsertim hi duo, nubes, inquam, cœlestes, gratia & benedictione turgentes, quæ magnæ cuiusdam charitatis, & in bona piaque opera effusæ ardore dissolutæ, per doctrinæ & prædicationis rorem, & assiduam bonorum exemplorum pluuiam, vniuersum irrigarunt mundum, fructumque ferre coegerunt; vt merito de ijs dici illud Proverbiorum queat, *Sapientia illius eruperunt abyssi, & nubes rore concreuerunt, &c.*
- Psalm. 134.** Non erant porro nubes, quales ille, de quibus in epistola sua scribit Iudas, *Nubes sine aqua, quæ à ventis circumferuntur*; quibus Ireglari ac Pastores denotantur, in Ecclesiâ quidè nubium instar eleuati, sed humoris omnis expertes ac steriles, quiq; non nisi ventos procreant, & tempestates cient, in quibus scilicet nullus elucet pietatis sensus, qui præter factum vanitatemque suis in moribus nihil præferunt, & ad congregationes omnes perturbandas, & tempestates in Ecclesiâ immittendas, solum prosunt. Huiusmodi nubibus comminatur Isaias dicens: *Mandabo nubibus ne pluuant super terram*. Insignem scilicet hoc Dei iram & indignationem redolet, quando Antistites omnis scientiæ & virtutis expertes, qui sunt velut *nubes sine aqua*, ad Ecclesiæ regimen assumuntur.
- Psalm. 146.** Quarto certissimum est, nubes ad totius vniuersi conseruationem conferre, terramque frequenti pluuiâ & influxu, quem sine vlla exceptione & discrimine vndeque, diuersimodè tamen in diuersis mundi partibus immittunt, fecundare & vberem reddere. Apostolis hoc mirifice quadrat, qui nubium ad instar orbem vniuersum in virtutibus, pietate, bonisque operibus feracem, iuuauibus illustrium prædicationum suarum imbribus reddidere; quos imbres sine vllò locorum perforarumque discrimine, vbiq; omni in lingua, omni hominum generi, perque omnes mundi plagas effuderunt. testatur id Psalmographus, dum ait: *In omnem terram exiuit sonus eorum, & in fines orbis terra verba eorum, &c.* Idque magna succedentium ac Præsulum, qui hodie ad Ecclesiârum gubernacula sedent,
Ezech. 1. Apostoli orbem p̄ operibus fecundauerunt.
Psalm. 134.

Ierem. 16.

tum est, Deum hoc è loco producturum viros, qui animas venarentur, de quibus iam olim I-laias præfago prædixerat spiritu, *Mittam eis venatores multos, & venabuntur eos per montes & valles, & nullo non loco.*

S. Philippus Redemptori familiaris Ioan. 13.

Occurrit hic in primis, Apostolum hunc Christo familiarem admodum fuisse: vnde ea familiaritate nixus petere ab eo ausus est, *Domine ostende nobis Patrem.* Magna quidem sancti Ioannis cum Dei filio fuit familiaritas, ob quam in Evangelio passim hoc vocatur nomine, *Discipulus quem diligebat Iesus.* In cuius familiaritatis signum miratur Scriptura, cur cæteros inter Apostolos solus ipse pridie passionis rogare Dominum ausus sit, *Domine quis est qui te traditurus est?* At maior mihi sancti Philippi fuisse familiaritas videtur; cum quam proposuit quaestio maior fuerit, & dignior. An non enim familiaritatem quamdam intimam & priuatam redolebat, secreta eius, & mysteria diuina nosse, ac diuinitatis adyta penetrare velle, qualia haud dubiè sunt Patrem æternum, primam SS. Trinitatis personam, omnis diuinitatis originem ac fontem, & rerum cunctarum conditorem cognoscere.

Christus Philippum consulit.

Erat adhuc Philippus vir prudens, rerum peritus, & insigni prudentia præditus, & quidem tanta, vt Dei filius illustre hoc multiplicationis panum in deserto facturus miraculum, prius Philippum consuluerit rei illi difficultate propolita, & quid hac in re facto opus foret, percunctatus, *Philippo, vnde ememus panes, vt manducent hi?* Valuisse quidem prudentia & ingenio inter reliquos discipulos hinc colligas, cum æterna Dei Patris sapientia illum potissimum consulat, & cum is, in quo omne consilium habitat, & sapientissimis quibusque id suggerit, ab hoc Apostolo in re tam ancipiti consilium exposcat.

Ioan. 6.

S. Philippus Gentium & alienigenarum patronus.

Hanc eius sapientiam, prudentiam, & probe consulendi peritiam cum respectu habent Gentiles & peregrini, cuique merito ac virtute cognita, cum præ reliquis suum apud Christum patronum ac caufidicum esse voluerunt, hunc scilicet primò adierunt, huic petenda, & quod Christi videndi habebant desiderium, manifestarunt. Testatur id Ioannes, dicens: *Venerunt Gentiles ad Philippum dicentes, Domine, volumus Iesum videre.*

Ioan. 12.

Accedit quòd nonnisi pietatem & deuotionem spectabat Philippus; animus enim eius totus erat in Deum defixus, & cogitationibus extra mundum ferebatur. In Apostolis quidem omnigenæ fuere conditiones & indoles, quod illorum postulata & petitiones satis manifestant. alij quidem honores & dignitates temporales postulant, vt filij illi Zebedæi apud D. Mathæum: *Dic vt sedeant hi duo filij mei, vnus ad dexteram, & alter ad sinistram.* alij verò futurorum cognitionem & notitiam: *Dic nobis, quando hæc erunt.* alij de inimicis vindictam, *Vt dicimus, vt descendat ignis de caelo, & consumat illos.* alij denique mercedem & præmia operum suorum, vt qui apud sanctum Mathæum dicunt: *Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te, quid ergo erit nobis?* At sanctus Philippus ab omni ambitione, vanitate, & eorum, quæ ad mundi regimen spectant, curiositate alienus, & animo in cælestia dumtaxat sublatus, viuicam Dei visionem, & Patris æterni cognitionem postulat, vt pote in qua omnis nostra felicitas & beatitudo consistat: *Domine ostende nobis Patrem.*

S. Philippus pietatem colebat.

Varia Apostolorum petitiones.

Matth. 20.

Matth. 24.

Luc. 9.

Matth. 5.

Denique post infinitos labores & discrimina pro Euangelij prædicatione, Iesu Christi gloria, religionis stabilitate, pro fidei defensione & animarum denique salute exhausta, & exantata, illustri martyrij corona non sine gloria vitam finit. Affixus ergo fuit cruci Hierapoli Phrygiæ metropoli, idque ad exemplum eius quem diligebat, & à quo vicissim vnicè diligebatur; quo crucis supplicio nullum tunc quidem apud Ethnicos erat immanius, ac sentus magis crucians, simul & ignominiosius ac maius probum inuoluens.

S. Philippus in Phrygia crucifixus.

Aude te quid nouum & inauditum. Adeo quidem crux & crucis supplicij Gentibus exotum, & abominabile erat, vt superstitiosè domum illam planè lustratam, & ab omni sinistro omine & aduersitate immunem fore crederent, in qua vesperatio, aut aliud huiusmodi scædum animal esset crucifixum. Quin & longius progressi, vrbes integras & reipublicas tum prorsus expiari sibi periuadebant, si quando sceleratos aliquos, aut quos flagitiosos credebant, cruci velut piaculares hostias affigerent. Hinc & Iudæi mortis genere turpissimo & probrofitissimo omnium Redemptorem tollere conati, iuxta illud maiorum olim

Superstitiosa Gentilium de cruce opinio.

Bapt. Pius c. 35.

totum.

Sap. 2. votum, *Morte turpissima condemnemus eum, ipsum crucis supplicium illi pararunt, uti & Philippo nostro Phryges.*

Cur Iacobus dicitur sit Minor.

In cuius virtutibus, perfectionibus, meritis, laudibus producendis non erit productior, ut sancti Iacobi praconij suis etiam sit locus. Iacobi, inquam, Minoris, ita quidem vocati, non quod caeteris minus Redemptori charus existerit, aut minoris alijs sanctitatis aut prudenti; sed dumtaxat, aut quod inter postremos a Christo ad Apostolicum munus vocatus sit, aut quod alius in Christi consilium cum sancto Petro & sancto Ioanne admittetur, non vero ipse, aut forte quod inter Apostolos minimus loquet, & humillimus.

Sanctus hic Apostolus, si quidem D Hieronymo, & Hegesippo credimus, ea apud Deum auctoritate valuit, ut in vtero matris fuerit sanctificatus, & prius quam lucem aut solem intueretur, caelos sibi vidit referatos, & gratiam caelitus confecti. Hanc ille sanctimoniam toto vitae coluit tempore, & tanta quidem apud cunctos auctoritate, ut, teste Hieronymo, omnes vndeque ad eum cognoscendum videndumque confluerent, & zelo, & pietate acti, saepe ad fimbrias vestimenti eius, & reuerentia & sanctitatis existimatione, per confectam hominum qua cingebatur turbam exosculandas proserperent.

Vitae S. Iacobi austeritas.

Honorem hunc & reuerentiam causabatur vitae quam ducebat sanctitas & austeritas; numquam enim vinum bibit, numquam carnem gustavit, comam non torondit, numquam oleo balneove usus est, vili utens veste, assidue laborans, semper orationi deditus, pietate ardens, rigori poenitentiaeque semper intentus. Hec pleraque è sancto Hieronymo de prompti: *Vinum, inquit, & siceram non bibit, carnem numquam comedit, ferrum in caput eius non ascendit, oleo non est unctus, balneo non est usus, &c.*

S. Iacobus Christum vultu retulit.

Inter caetera vero, ob quae beatum praedicamus Iacobum, non postremum fuit, quod Christo Iesu similis fuerit. Et saepe vultus, lineamenta, agendi mores, gestus, & quid humanum erat, adeo Christum Dominum referebant, ut vix inter secerentur, & inter se confunderentur; hinc vulgo *frater Domini* est nuncupatus, ita namque eum ad Galatas

scribens vocavit Paulus, *Alium autem Apostolorum vidi neminem, nisi Iacobum fratrem Domini.* ut non immerito propterea in eum quaderet illud Poetae: *Os humerosq; Deo similis.*

Adeo quidem illi similis erat, ut vna haec inter alias causa fuerit (ut quidem plurimi Patrum sentiunt) cur perfidus & perditus Iudas, Dominum proditurus, Iudaeis osculi eum signo interno scendum dixerit, ne forte in Iacobum, facie ac vultu ei persimilem manus iniicerent; quos inter se scelestus ipse proditor solus dignoscebat, ut qui verumque probè nòrat, cum ambo Redemptoris pariter in contubernio egissent.

Nonnulli huius similitudinis rationem indagantes curiosius, inde quod frater Domini appellatus sit Iacobus, nouas procuderunt opinioniones, & in exoticas inauditasque abierunt sententias. Eusebius inter primos Iosephi eum filium credidit, & Christo Domino natum etiam maiorem, atque ideo fratrem eius esse nominatum. Verum hanc opinionem confutat S. Hieronymus, simul aliam quamdam Heluidij haeretici sententiam iugulans. Aliter quidem alij senserunt, & ideo fratrem nominari, quod è paterno maternoque genere Christum cognatione proximè attingeret: quod nimirum Cleophas eius pater, Iosephi, qui vulgo ut Christi Domini pater habebatur, frater esset; ipsa insuper Deipara, iuxta Evangelium, matris eius soror.

Verum securior, veroque proximior opinio est dicentium, eum fratris Domini vocatum esse nomine ob duas rationes praecipue; prima, quaeque verior, ob sympathiam humorum, motus & agendi rationum similitudinem, physionomiae, lineamentorum, & vultus correspondentiam; altera vero, quae longius petitur, ob sanctitatis eius eminentiam. vti enim Dei filium vultus lineamentis referebat, ita & pietate, deuotione vitaeque sanctitate illi creditus est similis fuisse. Hanc ob causam frater eius est appellatus.

Hanc aliasque ob rationes mirae erga eum Dominus beneuolentiae signa Redemptor exhibuit; ut verò nota communiaque alijs taceam, vnum hoc afferam, quod omnium maximum fuisse credo: quod scilicet à resurrectione soli illi in singulari apparuit. Iacobo singulari apparuit, testatur id Paulus hoc modo Corinthijs

1 Cor. 18
 2. Jacobus
 3. Hierosolymorum

thijs scribens, *Vifus est Cepha, & post undecim; deinde vifus est Iacobo.*
 Tantæ porò apud reliquos Apostolos auctoritatis erat, itaque eum suspiciebant vniuersi, vt communi sit suffragio in Hierosolymorum, Christianorum, & Apostolorum Concilio præfiderit. Cur autem eum potissimum Episcopum constitutum ordinatumque putatis, Audtores, etiam ante Petrum, qui primus & caput omnium erat, & cum tunc temporis vniuersa Ecclesia vrbis illius dumtaxat mœnibus concluderetur, aut saltem extra Iudæam non extenderetur, iuxta id Prophetæ vaticinium, *Notus in Iudæa Deus.* Tum verò hoc præter vulgarem mundi consuetudinem fecisse videtur Christus, vbi in beneficijs Ecclesiasticis consanguineis consanguinei succedunt. Rationes, cur hoc ita factum sit, eximie sunt; quarum hæc prima sit.

1. Ratio, cur Jacobus in sanctimoniam, tum verò, quod Christo inter primos sit ceteros simillimus esset, ac proinde ceteris dignior, vt ei in Ecclesiæ regimine succederet, iudicatus, vt in Iacobo verum id esse confirmetur, quod de alio quodam scriptum legitur, *Iustus est pater, & quasi non est mortuus; enim reliquit post se.*

Eccles. 5.
 2. Haec est, quæ & D. Bernardus præfert, vt fratre sine liberis & progenie decedente, frater sine liberis defuncti semen, eius vxorem ducendo suscitaret. Atqui sanctus Iacobus singillatim, & insigni cum prærogatiua *frater Domini* vocabatur; hinc meritò & ex iure æquitatis, sponsæ ipsius, id est, Ecclesiæ illius singularis & primitiua, Hierosolymitanæ scilicet, quæ deinde vniuersalis facta est, curam, & administrationem suscipere debuit, vt fratre sine liberis defuncto, Iesu Christo inquam, qui paucos admodum conuerterat, iuxta legis normam, stirpem propagaret: quoniam verò lex volebat filios nascituros non patris, à quo generabantur, sed eius, cui & ob quæ excitabantur, nomine vocari, & de familia censeri; ita & oēs, quos spiritualiter S. Iacobus peperit, ad Euangelium eos conuerrens, non ex eius nomine Iacobitæ, sed Christiani, vt pote ex Christi, cui & ob quem generati erant, & in Ecclesiam admissi, nomine vocati sunt.

Lib. de consil.
 2. Haec est, quæ & D. Bernardus præfert, vt fratre sine liberis & progenie decedente, frater sine liberis defuncti semen, eius vxorem ducendo suscitaret. Atqui sanctus Iacobus singillatim, & insigni cum prærogatiua *frater Domini* vocabatur; hinc meritò & ex iure æquitatis, sponsæ ipsius, id est, Ecclesiæ illius singularis & primitiua, Hierosolymitanæ scilicet, quæ deinde vniuersalis facta est, curam, & administrationem suscipere debuit, vt fratre sine liberis defuncto, Iesu Christo inquam, qui paucos admodum conuerterat, iuxta legis normam, stirpem propagaret: quoniam verò lex volebat filios nascituros non patris, à quo generabantur, sed eius, cui & ob quæ excitabantur, nomine vocari, & de familia censeri; ita & oēs, quos spiritualiter S. Iacobus peperit, ad Euangelium eos conuerrens, non ex eius nomine Iacobitæ, sed Christiani, vt pote ex Christi, cui & ob quem generati erant, & in Ecclesiam admissi, nomine vocati sunt.

Sublimis Philosophia, & illustre documentum hoc Prælati & prædicatoris est: nihil vt sibi in animarum conuersione, doctrinæ fama, mirabili prædicationis & miraculorum opere ascribant, sed laudem & gloriam omnem Iesu Christo, qui summus est magister, & cuius illi non nonnisi vicarij, legari, & commissarij sunt, attribuant, ad imitationem eius, qui tanta cum humilitate dicebat, *Non nobis, sed nomini tuo da gloriam.*

Huius rei figura in historia Regum legitur. Ioab namque summus copiarum Davidis præfectus: cum vrbem Ammonitarum Rabbath tam arcta obsidione cinxisset, vt eam iam esset occupaturus, antequam tamen extrema tentaret, illic ad Regem nuncios misit, *dicens, Dimicauit aduersus Rabbath, rogans ipse, vt coram adesse ne graueretur, quò omnis illi victoria ascriberetur, & deuictæ vrbis gloria regi hoc pacto cederet, non vero Ioabo militi dumtaxat & clienti regio: Obside, inquit, ciuitatem, & cape eam, ne cum à me vastata fuerit vrbis, nomini meo ascribatur victoria.* Ita Prælati & Prædicatorum quoties aliquam de inimicis suis in bellis spiritualibus retulere victoriam, non sibi honorem attribuerent, sed omnia ad Regis regum gloriam debent referre, cuius nonnisi famuli, & inutiles serui sunt, secundum illam Euangelij sententiam: *Dicite, serui inutiles sumus.* Sed ad rationes nostras redeamus.

Tertia ergo fuit, vt hinc constaret, Ecclesiam Hierosolymis stabilem minime futuram; hinc, quoniam perpetua ea futura non erat, S. Petrus eius Antistes & Præfectus non est constitutus, vt pote qui æternæ Ecclesiæ referuabatur, sed sanctus Iacobus dumtaxat, qui Domini erat consanguineus. Quoniam verò Iudeorum Pontificatus de patre in filium, de cognato in cognatum, continua serie succedebat, vt pote consanguinitati & familiæ annexus; hinc Christus aliquatenus huic se mori accommodans, & vnum vtrumque alteri connectens, suum post se cognatum in eam Ecclesiam voluit succedere, cum probè sciret, eam ita carni & sanguini, id est, consanguinitati & proximitati carnali naturali que innixam, perpetuam nequaquam fore, sed eam in spiritualem potius omnino commutandam.

Quar-

Reg. 11

Allegoria inligens.

Luc. 7.

3.

S. Petrus electus ad Pontificatum æternum.

4.
Gen. 25.

Quarta, vt figura veritati respondeat. Occurrunt siquidem in Genesi tempore legis naturæ gemini Rebecca filij moribus ambo & indole discrepantes, & ad diuersa nati, etiam inde ab utro matris alter alteri inimicus & aduersarius. Notandum porro in duobus hisce fratribus venit, à Iacobo iuniore Esau seniore supplantatum esse, & primogenitorum iure excidisse. Rebecam si quis bene consideret, veram synagogæ imaginem eam fuisse fateatur: necesse est, quæ bonos simul & improbos continebat, qui proinde assidua in contentione & bello agebant, sed minor maiorem supplantauit, cum Iacob paruus aut Iacobus minor, maiori natu, id est, sancto Petro, prælatus est.

Gal. 2.
S. Iacobus dicitur columna Ecclesie.

Iacobus itaque, etsi minor nomine, magnus fuit dignitate & prælatura. Hinc cum Paulus in epistola ad Galatas vnum è columnis Ecclesie nuncupat *Cum cognouissent, inquit, gratiam, que data est mihi, Iacobus, & Cephas, & Ioannes, qui videbantur columnæ esse, dexteræ dederunt mihi, & hæc societatis.* Iacobum porro præcipuum tres præcipuos nominat, idque non sine ratione: fuit enim inter omnes Apostolos magnus & illustris doctor, generosus protector, ac veluti immobilis ad Sacramentorum, & primariorum fidei articulorum & mysteriorum defensionem columna.

S. Iacobus illustris doctor & Sacramentorum Ecclesie protector.

Primo namque sacrificium Missæ propugnauit ipsum primo publicè celebrando, & illustribus ceremoniis exornando, quas deinde S. Basilius & Chrysostomus suis in liturgijs adhibuerunt, inque Ecclesiam Græcam deinde transfulerunt. Acerrimè deinde & honorificè Sacramentum Pœnitentiæ hereticis adeo exosum, auricularem inquam confessionem, propugnauit, tam apertis eam verbis adstruens: *Confitemini alterutrum peccata vestra.*

S. Iacobus docuit Extremam vactionem.

Ad hæc Sacramentum Extremæ vnctionis, quod agrorum auxilium, solatiū, recreationem que spectat, asseruit, verbis quidem adeo euidentibus, nullis vt Euangelisti clarioribus de eo sit locus aut scriptum, at solus ipse eius vsum & praxin docuit: *Infirmatur quis in vobis, inducat presbyteros Ecclesie, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini.* Clarioribus id sane verbis exprimi nequit. Rursum, quam sincerè, apertè, quin imò Catholice de bonis operibus ac fide disseruit: an non

docuit & sua velut manu signauit, sine bonis operibus fidem mortuam esse?

Vidistis igitur & audistis, Auditores, vitam, gesta, virtutes, & merita horum Apostolorum. Audistis illorum præconia, non quidem quæ illorum promeretur magnitudo & dignitas, sed quæ nostra depromere potuit tenuitas. Audistis elogia, exaltationes & panegyricum duorum horum illustrium virorum. Restat ergo, & nostrum est, idque Christiani nominis gloria exigit, vitam & sanctitatem ipsorum quam proximè imitari, quorum virtutes & mirabilia tam æquis auribus audiimus. Ponamus hinc igitur ob oculos sanctam illam S. Philippi intentionem, diuinos affectus, atque illustria & heroica desideria, vt pote qui præter visionem Dei & Patris cœlestis cognitionem aliud non optauit, quæsiuit, aut postulauit, & ipsum imitemur: illinc verò S. Sacobi pietatem, orationes, & assidua in orando perseverantiam; ipse namque adeo orationi deditus erat, vt assidua genuflectione callos poplites obduxissent, adeo quidem duos, vt camelinam duritiæ pellem æquarent: quod sancti Iacobus nisi testium omni exceptione maiorum testimonio constaret, fidem superaturum videbatur.

S. Iacobi genua assidue orando callum obduxerant.

Apostolorum epitheta.

Ad vos ergo, gloriosi Apostoli, totius vniuersi principes, terræ lumina, Ecclesie columnæ, religionis bases, doctores fidei mysteriorum dispensatores, conscientiarum directores, scripturarum interpretes, Christi Domini domestici, animarum curatores, & fidelium ductores, supplices dexteras tendimus, ad vos corda sustollimus, à vobis auxilium speramus, ad vos vota precesque dirigimus, vos inquam, sancti Apostoli, qui in mundi conuersione, Euangelij prædicatione, crucis exaltatione, & Iesu Christi gloria tam strenuè & generosè laborastis: qui tyrannos perterruistis, idola euerdistis, Philosophos obmutescere compulstis, persecutoribus insultastis, de supplicijs triumphastis. Vos in patres spirituales agnoscimus, vos vt magistros reueremur, velut intercessores & patronos inuocamus, velut iudices nostros singillatim, & totius orbis generatim futuros, honore prosequimur. Beatissime Iacobe, tuque beatissime Philippe, nobis adeste, nostras partes suscipite, & facite, vestro vt auxilio gratiam, ac peccatorum veniam

impetrare, post hanc verò vitam gloriam æternam consequi mereamur. Ad quam nos Pater & Filius, & Spiritus sanctus perducere dignentur. Amen.

IN FESTO ASCENSIONIS DOMINI

Partitio.

- I. De Ascensione triumpho, nomine & gloria.
- II. Adiuncta ascensus Domini.
- III. Figura de Ascensione.
- IV. Ascensionis causa prior humiliatio Christi.
- V. Posterior cæli referatio.

Et Dominus quidem Iesus postquam locutus est eis, assumptus est in cælum, & sedet à dexteris Dei. Marc. 16.

FIGURA.

ARC A Noe, postquam quadraginta dierum spacio diluuij aquis, ac tempestatibus circumquaq; fuisset agitata, tandem in montibus Armenia fixa stetit. Arca testamenti cum multo iam tempore in castris sub papilionibus & tentorijs castrensibus habitasset, summo tandem honore, magnificentia ac pompa in templum Salomonis deducta fuit. Videas porro hodie vtramq; hanc adimpletam. Hodie enim facta Iesu Christi humanitas, vera Noe arca, cum quadraginta horas in turbulenti Oceano, vero tormentorum diluuiio natasset, ac deinde quadraginta diebus in mudi huius mari fluctuasset, tandem summis cæli montibus requieuit.

Hodie quoque vera illa arca testamenti, cū longo tempore, non dico inter Philistim, sed Iudæos, in agris & deserto mundi huius substitisset, tandem omni qua fieri potuit pompa, solennitate, triumpho, ac maiestate non in templum Salomonis, sed in regnum cælorum recepta est, atque hoc vt mysteria elucidarentur, oracula vera fuisse comprobaretur, ac Prophetas prænuntiasse constaret: Surge Domine in requiem tuam, tu & arca sanctificatio-

Psal. 131.

nis tua. O diem gloriosum! diem cælorum referatione nobilem! diem Regis Regum coronatione insignem! diem Dei Filij triumpho celebrem! diem ascensione Iesu Christi admirabile! Tu vero Domine, vt digne de his omnibus loquamur, totque mirabilia referamus, Spiritus tui paracliti nobis gratia succurre: tuque gloriosa Deipara, vnica in huiusmodi Oceano fluctuantium cynosura, tuis nobis hic precibus auxiliare: idcirco interea dum Angeli & Cherubini filio tuo symphoniam & laudes decantant, nostras tibi salutationes quas confueuimus offeremus, magna animi deuotione tibi recitantes

AVE MARIA.

Historici prophani, sæculi sui mirabilia secretarij & interpretes, Cæsaris orbis terroris triumphum recitaturi, quo verborum stylo, quo sententiarum pondere ac splendore cunctis de expressuri sint, nesciunt. Quis enim non miraretur Cæsarem hunc solijs & diuitijs onustum, per victorijs tumidum & quadriga triumphali inuectum, quem quadraginta trahebant elephantum, magna pompa & solennitate Romanum Capitolium ingredientem: & Antonium, qui subactis varijs gentibus carpento infedit, cui quatuor leones adiuncti erant; Aurelium etiam, qui ceruus ad quadrigam, equorum loco habuit: sed non minus hodierna die laborantes video sanctos nostros Euangelistas in triumpho Iesu Christi, eiusdemq; glorioso in cælestem ciuitatem ingressu describendo, qui iam non in Hierusalem terrestrem misellis & vilibus animalibus inuectus, vili plebecula stipante & populari solum applausu exceptus, ingreditur, sed cælum empyreum nubibus insidens & ascendens super alas ventorum, Angelis comitatus, & magno cunctorum cæli ciuium applausu & harmonia diuina exceptus: ignorant inquam, quoniam hunc describant modo, materia vires exuperat: duo ex illis nullum omnino verbum de eodem habent, alij non nisi verbum atq; alterum, quo mysterium magis tegitur quam panditur, proferunt: *Videntibus illis eleuatus est, & nubes suscepit eum ab oculis eorum*, ait Lucas. *Postquam locutus est eis, assumptus est in cælum*, habet Marcus.

Et sane materia adco sublimis, mysterium adco

Ingressus Christi in cælum.